

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ *

Fatma TEZEL ŞAHİN¹, Arzu ÖZYÜREK²

**Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, tsahin@gazi.edu.tr

***Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü,

Özet: Bu çalışmanın amacı, eğitim ve mühendislik fakültelerinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin aile içi şiddete bakış açılarını belirlemektir. Karabük Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi mühendislik ve eğitim fakültelerinde öğrenimine devam eden öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bu evrenden 204'ü Mühendislik Fakültesi, 384'ü Eğitim Fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıfına devam eden 308'i kız ve 280'i erkek olmak üzere 588 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen "Aile İçi Şiddete Bakış Açısı" anketi kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 16 programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %66,5'i şiddetin nerede olursa olsun kabul edilemeyeceğini, %24,3'ü şiddetin en çok olmaması gereken yerin aile olduğunu, %6,5'i aile içinde bazen şiddet olabileceğini, %2,7'si ise aile içinde şiddetin gizli kalması gerektiğini belirtmişlerdir. Aile içi şiddetin kimden kaynaklandığı sorulduğunda öğrencilerin %49,8'i erkeklerden, %25,2'si aile büyüklerinden, bunu sırasıyla kadınlar, mahalle baskısı ve çocuklardan kaynaklandığını düşündükleri bulunmuştur. Çalışmada, öğrencilerin %60,7'si çevrelerinde aile içi şiddete tanık olduklarını ve tanık olunan şiddetin ilk sırada sözel şiddet, ikinci sırada ise fiziksel şiddet olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum ise erkeğin kadına uyguladığı şiddet ve babanın çocuğa uyguladığı şiddettir. Öğrenciler, aile içinde en fazla sözel şiddet uygulandığı, aile kurumuna en fazla zarar veren şiddet türünün fiziksel şiddet olduğu, aile içi şiddete neden olan en önemli nedenin ise bireylerin şiddet eğilimli olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, aile içi şiddetin önlenmesinde ilk sırada toplumun eğitimini, ikinci sırada ise evlilik öncesi bireylerin eğitiminin gerekli olduğu görüşünde oldukları bulunmuştur. Yapılan Kay-Kare sonucuna göre, öğrencilerin okudukları fakülte ve cinsiyetlerine göre aile içi şiddete bakış açıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Şiddete Bakış, Üniversite Öğrencileri.

THE VIEWS OF UNIVERSITY STUDENTS OVER VIOLENCE IN THE FAMILY

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Abstract: The purpose of the current study was to determine the views of students attending to the faculties of education and engineering over violence in the family. The students attending to Karabük University and Gazi University, faculties of education and engineering comprised the population of the study. Out of this population, 588 students, 308 girls and 280 boys attending to the third and fourth grades as 204 Faculty of Engineering students and 384 Faculty of Education students, were taken as sampling. The questionnaire of “The Point of View for the Violence in the Family” that was developed by the researchers was used to collect the data. The data was analysed with SPSS 16 software package. At the end of the research, 66,5% of the students stated that it would not be accepted wherever it was, 24,3% pointed out that the family must be the place having the least violence, 6,5% stated that there might be some violence in the family in some cases, 2,7% expressed that violence in the family should be kept secret. When asked about the source of violence in the family, 49,8% of the students stated that it resulted from men, 25,2% expressed that it resulted from the family elders and ladies, neighbourhood pressure and children followed it. In the study, 60,7% of the students stated that they witnessed violence in the family in their neighbourhood and that violence they witnessed was verbal violence as the first one and physical violence as the second one. That is the violence made on woman by man and on child by father. Students also stated that verbal violence was applied in the family mostly, that the violence harming the institution of family the most was the physical violence and that the most important reason leading to violence in the family resulted from the fact that individuals tended towards violence. It was found that a great majority of the students believed that educating people was necessary to prevent violence in the first rank and educating people before marriage as the second one. According to the Chi-square result, it was found that there was a significant relation between the perspectives of students over violence in the family in terms of the faculties students attended and genders.

Keywords: Violence in the Family, Violence Point of View, University Students.

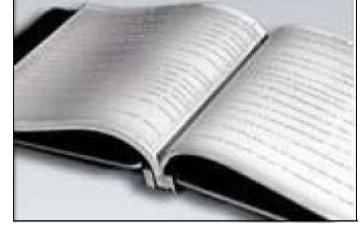
--

*Bu çalışma 1.Uluslararası Kadına Yönelik Şiddette Multidisipliner Yaklaşımlar Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Şiddet güç ve baskı uygulayarak bireyin bedensel, ruhsal veya sosyal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür. Türk Dil Kurumu Terimler Sözlüğü'nde, “Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine, kaba kuvvet kullanma” olarak tanımlanmıştır (Şahin ve Dişsiz, 2009; Karınca, 2011; TDK, 2013). Şiddet

olgusunda, bireyler arası ilişkilerde birbirini anlamak, çözüm üretmek, ikna etmek ve anlaşmak yerine dayatmacı bir tutum sergilenmektedir (Sezer, 2008). Aile içi şiddet ise bir kişinin eşine, çocuklarına, anne babasına, kardeşlerine ve/veya yakın akrabalarına yönelik uyguladığı her türlü saldırgan davranıştır. Ülkemizde ve dünyada, her geçen gün şiddetle ilgili ve özellikle aile içi şiddetle ilgili haberler artmaktadır. Aile içi şiddet bireyde fiziksel,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

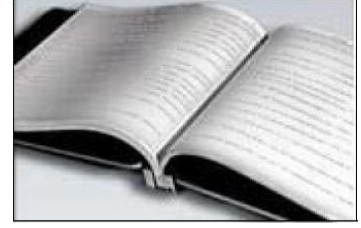
JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

ruhsal sorunlara, üretkenlik kaybına, birey ve ailenin yaşam kalitesinin düşmesine, aile bütünlüğünün bozulmasına, tedavi harcamalarının artmasına, aile ve toplum sağlığının bozulmasına neden olmaktadır. Toplumda şiddetsiz bir kültür oluşturmada, şiddeti önleme, koruma, azaltma ve erken müdahalede, başta eğitim ve sağlık çalışanları olmak üzere tüm bireylere önemli görevler düşmektedir (Şahin ve Dişsiz, 2009).

Şiddet; fiziksel, duygusal (psikolojik), sözel, cinsel ve ekonomik şiddet olarak sınıflandırılabilir. *Fiziksel şiddet* tekmeleme, tokat atma, yumruk atma, sopa ile vurma, kol bükme, boğaz sıkma, saç çekme veya herhangi bir araç kullanarak kaba dayak atma, kesici ve delici bir aletle yaralama, zorla ırza geçme, vücutta sigara söndürme, kezzap veya kaynar suyla yakma, el ve ayaklarını ezme, sağlıksız koşullarda oturmaya zorlama, sağlık hizmetlerinden yararlanmayı önleme, öldürme ile sonuçlanan eylemlerdir. *Duygusal ya da psikolojik şiddet*, şiddet uygulanan bireyin kendine yönelik değer duygusuna, benlik saygısına zarar vermeyi, korkutmayı, kendisini güçsüz ve aciz hissetmesine neden olan ve şiddete başvuran kişinin mağduru kontrol altına aldığı hissetmesini amaç edinmiş şiddet türüdür. Tehdit, hakaret ve sövme, özgürlükten yoksun bırakma, kişiyi eve ya da bir odaya kilitleme, dışarıya yalnız çıkmasına veya pencereden bakmasına izin vermemek, karanlıkta bırakmak, diğer insanlarla iletişim kurmasını engellemek,

bağırarak, korkutmak, giyimini kısıtlamak, başkalarının yanında küçük düşürmek, çocuklarıyla görüşmemek, başka kadınlarla kıyaslamak biçiminde olabilmektedir. *Sözel şiddet* bağırma, kötü konuşma, küfür, hakaret, azarlama, aşağılama şeklinde uygulanır ve korku unsuru önemli bir olgu olarak düşünülür. *Cinsel şiddet* bireylere laf atma, el kol hareketi yapmakla başlayıp başkalarıyla cinsel ilişkiye zorlama, cinsel organlara zarar verme, çocuk doğurmaya veya doğurmamaya, kürtaja, yakın akrabalarla cinsel ilişki veya fuhşa zorlama, zorla evlendirme, telefon, mektup veya sözlü cinsel içerikli rahatsızlık verici davranışlar, evlilik içi tecavüz, ensest ilişkiye kadar varan geniş bir yelpazede gerçekleşen cinsel taciz ve saldırıdır. *Ekonomik şiddette* ise çok düşük düzeydeki ücretler ve kronik enflasyon, insanca yaşamı tehdit eder, birey ekonomik olarak temel fiziksel ihtiyaçlarını karşılayamaz ise şiddet ve saldırgan davranışları artarak şiddeti en olası çözüm yöntemi olarak görür (İşiker, 2011; Karınca, 2011). Kadının mallarını ve diğer gelirlerini elinden almak, para vermemek, kısıtlı para vermek, ailenin ekonomik birikimine ilişkin bilgi vermemek ve ekonomik konularda kadının düşüncesini almadan karar vermek, çalışmasına izin vermemek, istemediği işte zorla çalıştırmak, iş hayatını sürdürmesine engel olacak kısıtlamalar getirmek, ziynet eşyalarını elinden almak, kişisel zevk yada beğenisi doğrultusunda gereksinimlerini karşılayacak parayı vermemek veya “şunu yaparsan, şöyle yaparsan” gibi belli

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

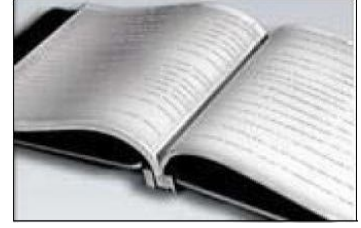
çıklarlar doğrultusunda vermek, birer ekonomik şiddettir (Karınca, 2011).

Son yıllarda çeşitli ülkelerde eş şiddetiyle ilgili yapılan araştırmalarda, kadınların eşleri ya da partnerleri tarafından şiddete uğrama oranının %10-69 arasında olduğu, ABD’nde acil servislere başvuran kadınların %11-30’unun eş ya da partner tarafından yaralandığı, Hindistan’da eş şiddetinin %20-75 arasında olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ülkemizde, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1995), ailelerin %34’ünde fiziksel şiddet, % 53’ünde sözel şiddet olduğunu ve çocukların %46’sının fiziksel şiddet gördüğünü bildirmiştir. Ayrancı ve arkadaşları (2002), Eskişehir’de birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumlarda yaptıkları araştırmada, katılımcı kadınların %36,4’ünün fiziksel şiddetten yakındığını, %71,4’ünün geçmişteki ya da şimdiki gebelik döneminde ruhsal/sözel, fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığını saptamışlardır (Akt.:Vahip ve Doğan Avşargil, 2006).

Kadına yönelik şiddetin sebepleri sorgulandığında çok farklı durumlar dikkat çekmektedir. Geleneksel yapıda erkek çocuklarının aktif ve saldırgan olması desteklenirken, kız çocuklarının edilgen olmaları ve itaat etmeleri istenmektedir. Bu anlayış içinde büyüyen kız çocuğu evlenince de yaşadığı eş şiddetine karşı kendini savunamamakta, katlanmak zorunda kalmaktadır. Öte yandan aile içi şiddetin eğitimle doğrudan bağlantısı olduğu, yani eğitilmiş ailelerde aile içi

şiddetin hiç görülmeceği yolundaki yaygın düşünce yanlıştır. Eğitilmiş kadınlar da daha az oranda olmakla birlikte eş şiddetine uğrayabilmekte, eğitilmiş erkeklerin de eşlerine şiddet uyguladığına tanık olunmaktadır. Araştırmalar, ülkemizde eğitim görmemiş kadınların %56’sının fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığını, lise ve üzeri eğitim grubunda bu oranın %27’ye düştüğünü göstermektedir. Aynı biçimde, refah düzeyi düşük olan hanelerde yaşayan kadınların yarısı, yaşamlarının bir döneminde şiddete maruz kaldıklarını belirtirken, yüksek refah düzeyindeki hanelerde yaşayan kadınların ise %29’u şiddete maruz kalmıştır. Demek ki kadının ya da erkeğin eğitimsizliği, şiddetin tek başına nedeni değildir. Ancak eğitimin aile içi şiddet konusuna doğrudan odaklanması, farkındalık yaratmaya yönelik olması halinde olumlu katkısının artacağı kuşkusuzdur. Aile içi kadına yönelik şiddet, az ya da çok eğitimsizlik ekonomik sıkıntı, işsizlik gibi tüm aileyi doğrudan ilgilendiren nedenlerin etkisi altındaysa da belli bir nedene bağlanamaz. Aynı biçimde alkol veya benzeri madde kullanımının veya erkekle kadın arasındaki fiziki farklılığın, kadına yönelik aile içi şiddetin temel nedenleri olduğuna ilişkin inanışlar da yanlıştır. Ancak,alkolün engellemeleri ortadan kaldırarak, muhakeme gücünü azalttığı ve kişinin karar verme yeteneğini bozduğu genel olarak kabul edilmektedir. Çocuklukta aile içi şiddetin yaşanmasını ya da tanık olunmasının da erkeğin yetişkinlikte birlikte olduğu kadına şiddet

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

uygulanmasında etken olduğu düşünülmektedir. Bu nedenler bir süre aile içi kadına yönelik şiddetten başat olarak sorumlu tutulmuşlarsa da günümüzde bunun temel nedeninin cinsiyete dayalı ayrımcı değerler olduğu kabul edilmiştir. Cinsiyete dayalı ayrımcı değerler, eşitliğe engel olup kadını haklarından yoksun bırakmakta ve şiddet çoğu zaman, kadın erkek eşitsizliğini sürdürmede araç olarak kullanılmaktadır. Çünkü kadına aile içinde uygulanan şiddet, kadınıla erkek arasındaki iktidar eşitsizliğine bağlı olarak yaşanmakta ve erkeğin kadın üzerinde denetim kurma isteğinin sağlanması için uygulanmaktadır. Çözüm, geleneksel rol ve davranış kalıplarının değişmesi ve kadın ile erkek arasındaki eşitliğin sağlanmasıdır. Bunun için devletlerin kesin tutum alması ve ayrımcı değer yargılarının ortadan kalkması için çaba göstermeleri, gerekirse özel ve geçici önlemler almaları gereklidir. Pozitif ayrımcılık olarak tanımlanan bu tür önlemler eşitliğe aykırılık olarak yorumlanamaz. Çünkü aile içi şiddete gösterilen tahammül, kadınların güçlenmesinin ve insan haklarından yararlanmasının önünde bir engel oluşturmaktadır. Ancak kadın, kadın olması nedeniyle, örneğin anne çocuk sağlığına ilişkin olarak devletin yerine getirdiği ödevler pozitif ayrımcılık değildir. Pozitif ayrımcılık için yarışma ortamı gereklidir. Kadına yönelik pozitif ayrımcılık kadının, erkekle eşit koşullarda yaşaması ve yarışmasının önündeki engellerin kaldırılması anlamına gelir.

Çünkü en büyük adaletsizliklerden biri, “eşit koşullarda olmayanlara eşit muamele etmek ya da eşit koşullarda yarıştırmaktır” (Karıncı, 2011).

Üniversiteye devam eden öğrenciler, genel olarak yakın gelecekte aile kurmaya aday veya henüz bir aile kurmuş olan genç yaştaki bireylerden oluşmaktadır. Bu nedenle, onların aile içi şiddete bakış açılarını belirlemek, aile içi şiddete yönelik farkındalıklarını artırmak ve bu konuda yapılabilecek çalışmalara ışık tutabilmek oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, üniversiteye devam eden ve yakın gelecekte aile kurmaya aday bireyler olan öğrencilerin aile içi şiddete bakış açılarını belirlemektir. Böylece, üniversite öğrencilerinin bakış açısıyla aile içi şiddeti önlemeye yönelik girişimlerde, gençlerin bakış açısından yararlanabileceği düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan betimsel bir araştırmadır. Betimleme, olayları obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Betimsel çalışmalar olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu sayede durumu iyi anlayabilme, gruplayabilme ve değişkenler arasındaki ilişkiler saptayabilme mümkün olur (Kaptan, 1998).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmada, Karabük Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Eğitim fakültelerinde öğrenimine devam eden öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bu evrenden üçüncü ve dördüncü sınıfta olup rastlantısal olarak seçilen, 254'ü üçüncü sınıf ve 334'ü dördüncü sınıf, 204'ü Mühendislik ve 384'ü Eğitim Fakültesi'ne devam eden, 308'i kız ve 280'i erkek olmak üzere toplam 588 öğrenci örneklem alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan, kişisel bilgiler ve şiddete bakış açısını sorgulayan toplam 33 soruluk "Aile İçi Şiddete Bakış Açısı" anketi kullanılmıştır. Anketin ilk bölümünde, katılımcıların üniversitedeki bölümü, yaşı, cinsiyet, gelir düzeyi, ikamet yeri, ailede birlikte yaşanan bireylerin varlığı, anne babanın yaşı, öğrenim durumu ve mesleği gibi kişisel bilgilerin sorgulandığı sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların şiddete ve aile içi şiddete bakış açısını yansıtan çoktan seçmeli sorular yer almaktadır. Anket için altı alan uzmanının görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve kapsam geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

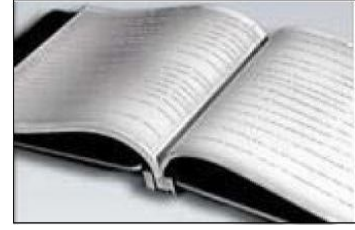
Veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından üniversite öğrencilerine sınıf

ortamında dağıtılmış ve gerekli açıklamalar yapılarak ölçekte yer alan maddeleri kendilerine uygun şekilde doldurmaları istenmiştir. Doldurulan anketler geri toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına girilmiş, verilerin analizinde SPSS 16 programından yararlanılmıştır. Verilerin yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış ve tabloleştirilmiştir. Değişkenler arası ilişkilerin anlamlı olup olmadığını tespit etmek için Kay-Kare testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, öğrenciler ve ailelerine ilişkin demografik bilgileri yüzde ve frekans dağılımları, bazı demografik değişkenler ile öğrencilerin aile içi şiddete bakışı arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik Kay-Kare testi sonuçları, anket sorularına verilen cevapların yüzde ve frekans dağılımları, verilmiştir.

Öğrencilerin yaşları 18-25 yaş ve üzeri yaş aralığında olup %28,6'sı 21 yaş, %25,9'u 22 yaş, %15'i 23 yaş ve %11,6'sı 20 yaşındadırlar. Öğrencilerin %94,7'si herhangi bir işte çalışmamakta, çalışanların ise %80'i özel sektörde az gelirli işlerde çalışmaktadırlar. Aylık gelir durumunu beyan eden öğrencilerin %5,9'u 250 TL ve daha az, %59,5'i 251-500 TL, %21,5'i 501-750 TL, %6,9'u 751-1000 TL ve %5,3'ü 1000TL'den fazla gelire sahip olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %23,1'i ailesiyle birlikte oturmakta, %36,7'si öğrenci yurtlarında, %38,1'i evde kalmaktadırlar.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Öğrencilerin ailelerine ilişkin demografik bilgiler ise şu şekildedir: Öğrencilerin aileleri %91,3 şehir merkezinde ikamet etmektedirler. Ailelerin %86,9'u çekirdek aile olup %10,9'u büyükanne, büyükbaba veya diğer akrabaların yer aldığı aile yapısına sahiptir. Ailelerin %3,7'si tek çocuk, %32,5'i iki çocuk, %30,3'ü üç çocuk, %15,8'i dört çocuk, %14,3'ü ise beş ve üzeri çocuğa sahiptirler. Annelerinin %9,7'si okur-yazar değil, %4,8'i okur-yazar, %49,8'i ilkököl, %12,8'i ortaokul, %16,3'ü lise, %6,3'ü üniversite mezunudur. Babaların %3,6'sı okur yazar, %34,2'si ilkököl, %16,3'ü

ortaokul, %23,1'i lise, %21,3'ü üniversite mezunudur. Annelerin %82,3'ü herhangi bir işte çalışmazken babaların %60,5'i çalışmakta, %32'si ise emeklidir. Ailelerin toplam gelirine bakıldığında, %37,4'ünün 500-1500 TL, %33,3'ünün 1501-2500 TL, %14,1'inin 2501-3500 TL ve %10,2'sinin 3500 TL'nin üzerinde aylık gelire sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 1 ve Tablo 2 öğrencilerin aile içi şiddete bakış açılarına ilişkin okudukları fakülte türü ve cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Kay-Kare testi sonuçları verilmiştir.

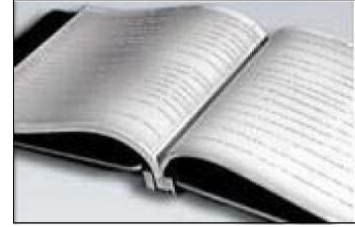
Tablo 1. Öğrencilerin Okuduğu Fakülteye Göre Aile İçi Şiddete Bakış Açıklarına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

Aile İçi Şiddete Bakış	Mühendislik Fakültesi		Eğitim Fakültesi		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Şiddet nerede olursa olsun kabul edilemez.	121	59,3	270	70,3	391	66,5
Aile içinde bazen şiddet olabilir.	11	5,4	27	7,0	38	6,5
Aile içindeki şiddet gizli kalmalıdır.	8	3,9	8	2,1	16	2,7
Şiddetin en çok olmaması gereken yer ailedir.	64	31,4	79	20,6	143	24,3
Toplam	204	100,0	384	100,0	588	100,0

$X^2=11,02$ sd=3 P=0,012

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte türüne göre aile içi şiddete bakış açılarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir [$X^2_{(3)}=11,02$, $p<0,05$]. Buna göre “şiddet nerede olursa olsun kabul edilemez” görüşü mühendislik fakültesi öğrencilerine oranla (%59,3), Eğitim Fakültesi öğrencileri tarafından daha fazla benimsenmiştir (%70,3). Eğitim Fakültesi öğrencilerinin daha duyarlı görüş ortaya

koydukları söylenebilir. Bununla beraber “şiddetin en çok olmaması gereken yer ailedir” görüşü ise Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin yaklaşık üçte biri (%31,4) tarafından benimsenirken, Eğitim Fakültesi öğrencileri bu düşünceyi yaklaşık beşte biri (%20,6) oranında benimsemişlerdir. Aile içi şiddeti her iki grup da onaylamamakla beraber Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin konuya daha duyarlı oldukları söylenebilir.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Tablo 2’de öğrencilerin aile içi şiddete bakış açılarının cinsiyetlerine göre farklılık

gösterip göstermediğine ilişkin Kay-Kare testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Aile İçi Şiddete Bakış Açılarına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

Aile İçi Şiddete Bakış	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Şiddet nerede olursa olsun kabul edilemez.	234	76,0	157	56,0	391	66,5
Aile içinde bazen şiddet olabilir.	9	2,9	29	10,4	38	6,5
Aile içindeki şiddet gizli kalmalıdır.	6	1,9	10	3,6	16	2,7
Şiddetin en çok olmaması gereken yer ailedir.	59	19,2	84	30,0	143	24,3
Toplam	308	100,0	280	100,0	588	100,0

$X^2=29,79$ sd=3 P=0,000

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyetine göre aile içi şiddete bakış açılarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir [$X^2_{(3)}=29,79$, $p<0,01$]. Buna göre “şiddet nerede olursa olsun kabul edilemez” düşüncesi erkek öğrencilerin % 56 sı, kız öğrencilerin % 76’sı tarafından benimsenmiştir. Başka bir deyişle şiddetin kabul edilemez olması kızlar tarafından daha fazla benimsenen bir görüştür. Buna karşın ailede olmaması gerektiği düşüncesi ise kızlara göre (%19,2), erkekler tarafından (%30,0) daha fazla benimsenmektedir. Bulgulara göre şiddetin olduğu hiçbir ortamı kabul etmeme açısından kız öğrencilerin biraz

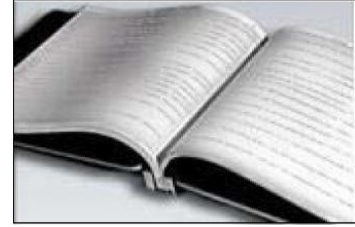
daha duyarlı oldukları söylenebilir. Buna karşın oranı az olmakla birlikte erkeklerin aile içi şiddetin gizli kalması gerektiği yönündeki görüşü benimseme oranları (%10,4), kızlara göre (%1,9) daha yüksektir. Bu durum aile içinde şiddet olması halinde bunun gizlenmesini erkeklerin biraz daha kabul edilebilir bir düşünce olarak gördükleri söylenebilir. Buna karşın ailede şiddet olmaması gerektiği düşüncesi, kızlara göre erkekler tarafından daha fazla benimsenmektedir.

Tablo 3’de öğrencilerin aile içi şiddetle ilgili görüşlerine yönelik yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 3. Aile İçindeki Şiddete Yönelik Görüşlerin Yüzde ve Frekans Dağılımları

Aile İçi Şiddete En Çok Neden Olan Durum	Mühendislik Fakültesi		Eğitim Fakültesi		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Erkeğin işsiz olması	17	8,33	62	16,15	79	13,44
Aile gelirinin düşük olması	21	10,29	31	8,07	52	8,84
Bireylerin öğrenim düzeyinin düşük olması	36	17,65	42	10,94	78	13,27
Bireylerin şiddete eğilimli olması	56	27,46	107	27,86	163	27,72
Kadın ve erkeğin aşırı kıskanç tutumları	8	3,92	12	3,12	20	3,40
Çevrenin şiddeti normal görmesi	5	2,45	17	4,43	22	3,74

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Kendi ailesinde şiddet ortamı görme ve örnek alma	40	19,61	71	18,49	111	18,88
Diğer	21	10,29	42	10,94	63	10,71
Aile İçinde En Fazla Görülen Şiddet Türü						
Sözel şiddet	163	79,90	298	77,60	461	78,40
Duygusal şiddet	18	8,83	44	11,46	62	10,54
Fiziksel şiddet	23	11,27	42	10,94	65	11,06
Aile İçinde Bireye/Aile Kurumuna En Fazla Zarar Veren Şiddet Türü						
Sözel şiddet	32	15,69	54	14,06	86	14,62
Duygusal şiddet	53	25,98	84	21,88	137	23,30
Cinsel şiddet	32	15,69	79	20,57	111	18,88
Fiziksel şiddet	87	42,64	167	43,49	254	43,20
Genellikle Aile İçi Şiddeti Uygulayan Birey						
Kadın	6	2,94	10	2,61	16	2,72
Erkek	150	73,53	296	77,08	446	75,85
Çocuklar	-	-	6	1,56	6	1,02
Aile büyükleri	48	23,53	72	18,75	120	20,41
Genellikle Aile İçinde Şiddet Gören Birey						
Kadın	147	72,06	250	65,10	397	67,52
Erkek	3	1,47	7	1,83	10	1,70
Çocuklar	52	25,49	127	33,07	179	30,44
Aile büyükleri	2	0,98	-	-	2	0,34
Aile İçi Şiddetten En Çok Zarar Gören/Mağdur Olan Birey						
Kadın	44	21,57	82	21,36	126	21,43
Erkek	3	1,47	5	1,30	8	1,36
Çocuklar	156	76,47	296	77,08	452	76,87
Aile Büyükleri	1	0,49	1	0,26	2	0,34
Aile İçi Şiddetin Aile Bireylerinde En Çok Hissettirdiği Duygu						
Sevgisizlik	28	13,73	52	13,54	80	13,61
Mutsuzluk	61	29,90	90	23,44	151	25,68
Güvensizlik	22	10,78	41	10,68	63	10,71
Korku	8	3,92	19	4,95	27	4,59
Kin ve nefret	44	21,57	111	28,91	155	26,36
Acıma-acımasızlık	1	0,49	11	2,86	12	2,04
Çaresizlik	13	6,37	15	3,90	28	4,76
Saygısızlık	27	13,24	45	11,72	72	12,25
Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Öncelikle Yapılacaklar						
Evlilik öncesi bireylerin eğitimi	33	16,18	86	22,40	119	20,24
Aile üyelerinin eğitimi	20	9,80	54	14,06	74	12,59
Toplumun eğitimi	77	37,75	145	37,76	222	37,76
Bireysel eğitim/terapi	30	14,71	53	13,80	83	14,11
Okulda eğitim	11	5,39	15	3,91	26	4,42

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Yasal düzenlemeler	18	8,82	21	5,47	39	6,63
Diğer	15	7,35	10	2,60	25	4,25

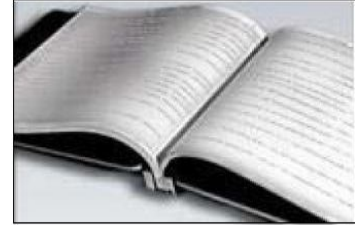
Tablo 3'te öğrencilerin aile içi şiddete neden olan durumla ilgili görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin %27,72'sinin bireylerin şiddete eğilimli olması, %18,88'i bireylerin kendi ailesinde şiddet ortamını görme ve örnek alması, %13,44'ü erkeğin işsiz olması, %13,27'si öğrenim durumlarının düşük olması, %8,84'ü aile gelirinin düşüklüğü, %3,74'ü çevrenin şiddeti normal görmesi ve %3,40'ı kadın ve erkeğin aşırı kıskanç tutumları olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Bunun yanında, aile içi şiddete neden olan diğer durumlar (%10,71) arasında kadının çalışıyor olması, çocuk sayısının fazla olması, mahalle baskısı, sevgisizlik, kültür farklılığı, ahlaki değerlerden yoksunluk, hoşgörüsüzlük ve anlayışsızlık, çalışma ortamının baskısı ve mahalle baskısı gibi nedenlerin yer aldığı belirlenmiştir.

Aile içi en fazla görülen şiddet türü incelendiğinde, Mühendislik fakültesi öğrencilerinin %79,90'ı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %77,60'ı ve genel olarak öğrencilerin %78,40'ı aile içinde en fazla sözel şiddetin görüldüğü görüşünde oldukları görülmektedir. Bunu sırasıyla fiziksel ve duygusal şiddet izlemektedir. Aile içinde bireye en fazla zarar veren şiddet türünün ise Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %43,49'u, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %42,64'ü olmak üzere toplamda öğrencilerin %43,20'si fiziksel şiddet olarak belirtmişlerdir. Bunu

sırasıyla, duygusal, cinsel ve sözel şiddetin en fazla zarar veren şiddet türü olarak belirtildiği görülmektedir.

Aile içi şiddeti genellikle kimin uyguladığına ilişkin olarak, Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %73,53'ü, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %77,08'i şiddeti uygulayanın erkek olduğunu belirtmişlerdir. Her iki grupta da aile içinde şiddeti uygulayan birey olarak ikinci sırayı aile büyüklerinin aldığı görülmektedir. Aile içinde şiddet gören birey olarak Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin %72,06'sı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %65,10'u kadınların olduğu ifade etmişlerdir. Aile içinde şiddet gören bireyler olarak ikinci sırada her iki grupta da çocuklar yer almıştır. Genel olarak öğrencilerin %67,52'si ailede şiddet gören bireylerin kadınlar olduğunu, %30,44'ü ise çocuklar olduğunu belirtmişlerdir. Aile içi şiddetten en çok zarar gören birey olarak, öğrencilerin %76,87'si çocuklar, %21,43'ü ise kadınlar olarak belirtmişlerdir.

Aile içi şiddetin aile bireylerinde en çok hissettirdiği duygu olarak, Mühendislik Fakültesi öğrencileri ilk sırada mutsuzluk, ikinci sırada kin ve nefret, üçüncü sırada sevgisizlik ve saygısızlık hissettirebileceğini; Eğitim Fakültesi öğrencileri ise ilk sırada kin ve nefret, ikinci sırada mutsuzluk, üçüncü sırada ise sevgisizlik hissettirebileceğini belirtmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

aile içi şiddetin aile bireylerinde ilk sırada kin ve nefret, ikinci sırada mutsuzluk, sırasıyla sevgisizlik, saygısızlık, güvensizlik duygularını hissettirebileceği görüşünde oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin aile içi şiddetin önlenmesine yönelik olarak görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin %37,76'sı toplumun eğitimi, %20,24'ü evlilik öncesi eğitim, %14,11'i bireysel eğitim/terapi, %12,59'u aile üyelerinin eğitiminin öncelikli olarak ele

alınması gerektiği görüşünde oldukları görülmektedir. Bunları sırasıyla yasal düzenlemeler, okulda eğitim, yaşam standartlarının düzeltilmesi, manevi eğitim, TV programlarında konunun ele alınması, ailedeki yaşlı bireylerin eğitimi gibi görüşler takip etmiştir.

Tablo 4'de öğrencilerin şiddete tanık olma durumuyla ilgili sorulara verdikleri cevapların yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir.

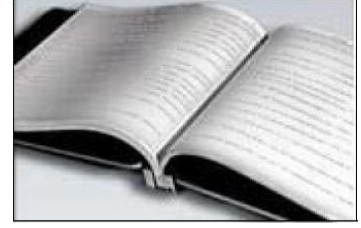
Tablo 4. Şiddete Tanık Olma Durumu Yüzde ve Frekans Dağılımları

Çevrede Şiddete Tanık Olma Durumu	Mühendislik Fakültesi		Eğitim Fakültesi		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Tanık oldum	123	60,29	234	60,94	357	60,71
Tanık olmadım	81	39,71	150	30,06	231	39,29
Tanık Olunan Şiddet Türü*						
Sözel şiddet	74	60,16	144	61,54	218	59,40
Duygusal şiddet	11	8,94	19	8,12	40	10,90
Cinsel şiddet	-	-	3	1,28	3	0,82
Fiziksel şiddet	38	30,90	68	29,06	106	28,88
Tanık Olunan Şiddetin Kim Tarafından ve Kime Uygulandığı*						
Erkek kadına uyguladı	70	59,32	143	62,45	213	61,38
Kadın erkeğe uyguladı	11	9,32	10	4,37	21	6,05
Anne çocuğa uyguladı	10	8,48	19	8,30	29	8,36
Baba çocuğa uyguladı	14	11,87	32	13,97	46	13,26
Çocuk çocuğa uyguladı	6	5,08	11	4,80	17	4,90
Diğer	7	5,93	14	6,11	21	6,05

*Yüzde dağılımları ilgili soruya cevap veren öğrenci sayısı üzerinden yapılmıştır.

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin %60,71'i çevrelerinde bir şiddet olayına tanık olduklarını belirtmişlerdir. Şiddete tanık olduğunu belirten Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin (N=123) %60,16'sı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin (N=234) %61,54'ü sözel şiddete tanık olduklarını belirtmişlerdir. Genel olarak

öğrenciler ikinci sırada fiziksel şiddete, üçüncü sırada ise duygusal şiddete tanık olduklarını belirtmişlerdir. Tanık olunan şiddetin uygulanma durumuna bakıldığında; ilk sırada erkeğin kadına (%61,38) şiddet uyguladığı, daha sonra sırasıyla babanın çocuğa (%13,26), annenin çocuğa (%8,36), kadının erkeğe

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

(%6,5), çocuğun çocuğa (%4,90) uyguladığına tanık olduğu görülmektedir. Bunların dışında ise kayınvalidenin gelene, çocuğun ebeveynine, aile büyüklerinin toruna, kadın ve erkeğin karşılıklı birbirlerine, gelinin kayınvalideye ve kayınvalidelerin birbirine uyguladığı şiddete tanık olduğu da ifade edilmiştir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

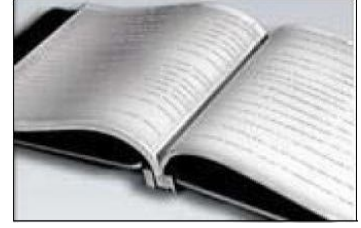
Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete bakış açılarını belirlemek amacıyla, Karabük Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Eğitim Fakülteleri üçüncü ve dördüncü sınıflarına devam eden 588 öğrenci örneklem alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan, kişisel bilgiler ve şiddete bakış açısını sorgulayan toplam 33 soruluk “Aile İçi Şiddete Bakış Açısı” anketi kullanılmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin devam ettikleri fakülte türü ve cinsiyetlerine göre aile içi şiddete bakış açılarının anlamlı ölçüde etkilendiği bulunmuştur. Aile içi şiddeti her iki grup da onaylamamakla beraber Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin konuya biraz daha duyarlı oldukları; aile içinde şiddet olması halinde bunun gizlenmesini erkeklerin biraz daha kabul edilebilir bir düşünce olarak gördükleri, buna karşın ailede şiddet olmaması gerektiği düşüncesinin kızlara göre erkekler tarafından biraz daha fazla benimsendiği görülmüştür. Öğrencilerin

sayısal veya sözel bölümde okuma durumlarının ve kız veya erkek olmalarının aile içi şiddete bakış açılarını anlamlı ölçüde etkilediği söylenebilir.

Çalışmada ayrıca, öğrencilerin şiddetle ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. Buna göre öğrencilerin aile içi şiddete neden olan durumları ilk üç sırada bireylerin şiddete eğilimli olması, kendi ailesinde şiddet ortamında bulunması ve örnek alması, erkeğin işsiz olması olarak gördükleri belirlenmiştir. Bireyleri şiddete iten en tetikleyici duygunun öfke olduğu bilinmektedir. Engellenme, bireyde öfke duygusunu ortaya çıkarmakta ve saldırgan davranış için isteklilik meydana getirmektedir (Haskan ve Yıldırım, 2012). Saldırgan modeller günlük yaşamda aile içinde, alt kültürlerde ve toplu iletişim araçları yoluyla insanın karşısında çıktığı gibi, bireylerin sahip olduğu inanışlar, gösterdiği davranışlara çevrenin verdiği ödül ya da ceza tepkileri de bireyin davranışlarını biçimlendirmektedir. Bunun yanında hava koşulları, madde kullanımı ve cinsiyet özelliklerinin de saldırganlığa yol açan etmen olabilmektedir. Bireyler, ilişkilerinde yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda ortaya farklı tepkiler koymaktadırlar. Örneğin, şiddetin olduğu ailelerde büyüyen çocuklar kızgınlık dürtülerini kontrol etmeyi öğrenemedikleri gibi, yetişkinlikte de çok daha tehlikeli boyutlarda saldırgan davranışlar gösterebilmektedirler (Sezer, 2008). Tirosh ve arkadaşları (2003), çocuk istismarı ve çocukluktaki dayak cezasına ilişkin

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

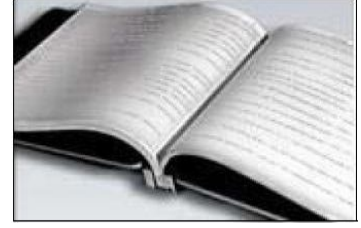
<http://www.akademikbakis.org>

hekimlerin tutumlarını değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, fiziksel cezanın çocukların sağlığından sorumlu hekimler tarafından hala önemli bir disiplin aracı olarak görüldüğü, çocuk hekimlerinin fiziksel cezaya aile hekimlerinden daha hoşgörülü olduğu bulunmuştur. Ayan (2007), ailede çocuğa yönelik şiddetle ilgili çalışmasında, aile içinde çocuğa yönelik şiddet olaylarında ailenin sosyo-demografik özelliklerinden ekonomik, psikolojik ve iletişimsel özelliklere kadar bir dizi faktörün değişken oranlarda fakat birlikte etkili olduğunu belirlemiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%78,40), aile içinde en fazla görülen şiddet türünün sözel şiddet olduğu, bunu sırasıyla fiziksel ve duygusal şiddet izlediği; bireylere en fazla zarar veren şiddet türünün ise (%43,20) fiziksel şiddet olduğu, bunu sırasıyla duygusal, cinsel ve sözel şiddetin izlediği görüşünde oldukları bulunmuştur. Buna göre, öğrencilerin aile içinde sözel şiddet çok fazla görülmesine rağmen, bireye zarar verme açısından bakıldığında fiziksel şiddetin daha çok zarar verdiğini düşündükleri söylenebilir. Şiddet türlerinin neyi ifade ettiğine ilişkin literatür bilgilerine bakıldığında (İşiker, 2011; Karınca, 2011) sözel şiddetin içinde duygusal şiddeti, fiziksel şiddet ise hem sözel hem de duygusal şiddeti barındırdığı dikkat çekmektedir. Şiddet, fiziksel şiddete dönüştüğünde, bu duruma sözel şiddetin eşlik ettiği ve şiddet uygulanan kişide psikolojik açıdan da oldukça fazla

etkileyeceği söylenebilir. Vahip ve Doğan Avşargil (2006), psikiyatri polikliniğine başvuran kadın hastalarla yaptıkları çalışma sonucunda genç yaşın, alkol kullanan eş ve kaynana ile aynı evde yaşamının eş şiddetine maruz kalma riskini anlamlı derecede artırdığı bulunmuştur. Çocuklukta şiddet öyküsü ile ve eşinden şiddet görme ile çocuğuna şiddet uygulama arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Çalışmada, aile içi fiziksel şiddetin psikiyatrik olgularda yaygın olduğu ve çocuk kötüye kullanımı, eş kötüye kullanımı ve çocuklukta kötüye kullanılmanın birbirleriyle bağlantılı olduğu sonucuna varılmıştır. Bazı araştırmalar şiddet eylemlerinin kaynağı olarak sosyal ve kültürel değerlerin yoksunluğunu, bazı araştırmalar ise ekonomik yoksulluğu göstermektedir. Sonuçta hem toplumsal koşullar hem de bireylerin alışkanlıkları, sosyo kültürel eksiklikler ve ekonomik koşullar şiddet eylemlerinin gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu kapsamda bireyin saldırgan davranışlar sergilemesinde biyolojik nedenler, psikolojik ve sosyolojik nedenler olmak üzere üç faktör olduğu söylenebilir (Narmamatova, 2010).

Öğrencilerin, aile içinde şiddeti en fazla erkeğin (%77.08) uyguladığı, bunu aile büyüklerinin izlediği; şiddet gören bireyin kadınlar olduğu (%67,52), bunu çocukların (%30,44) izlediği ve aile içi şiddetten en çok zarar gören bireylerin ise öncelikle çocuklar (%76,87), daha sonra kadınlar (%21,43) olduğu görüşünde oldukları

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

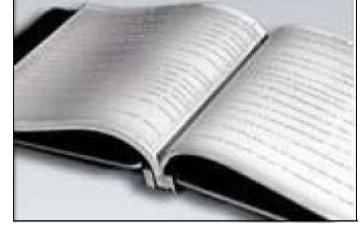
<http://www.akademikbakis.org>

belirlenmiştir. Vahip ve Doğan Aşşargil (2006), psikiyatri polikliniğine başvuran kadın hastalarla yaptıkları çalışma sonucunda, hastalar %63'ü çocukluğunda, %52'si evliliğinde en az bir kez fiziksel şiddet gördüğünü, %51'i çocuğuna fiziksel şiddet uyguladığını bildirmişlerdir. Türkiye'de yaşamının herhangi bir döneminde aile içinde fiziksel şiddete uğrayan kadınların oranı yüzde 39'dan fazladır. Bu da kadınların sokakta ya da tanımadıkları kişilerden çok kendileri için en güvenli alan olması gereken ailede şiddetle karşılaşmakta olduğu anlamına gelmektedir (Karıncı, 2011). Şiddet olaylarından en çok etkilenen ve en savunmasız konumda olan çocuklardır. Çocuklara yönelik şiddet ve fiziksel cezalandırmanın kabul edilebilirliği toplumların sahip olduğu değerler, tutumlar ve algılara göre değişmektedir (Deveci, vd., 2008). Kitzmann ve arkadaşları (2003) aile içinde şiddete tanık olan çocukların, tanık olmayanlardan daha fazla olumsuz davranışlar sergilediklerini gözlemlemişlerdir. Ailede şiddete tanık olarak gelişen bireylerin yetişkin şiddet uygulayıcılarına dönüştükleri yapılan çalışmalarda görülmektedir. Ayrıca ailenin sosyal açıdan izole olması ve sosyal destek yoksunluğu da şiddet eğilimi için risk faktörü olarak belirtilmektedir (Heitmeyer ve Hagan, 2005'ten Akt.:Haskan ve Yıldırım, 2012). Bu bulgular, araştırmada öğrencilerin ailede şiddet uygulayan ve şiddet gören bireylerle ilgili görüşlerini destekler niteliktedir.

Aile içi şiddetin aile bireylerinde en çok hissettirdiği duygu olarak, öğrencilerin aile içi şiddetin aile bireylerinde ilk sırada kin ve nefret, ikinci sırada mutsuzluk, sırasıyla sevgisizlik, saygısızlık, güvensizlik duygularını hissettirebileceği görüşünde oldukları görülmektedir. Her türlü saldırgan davranış hem bireyin kendisine hem de çevresine zarar vermektedir (Sezer, 2008). Şiddete neden olan etmenler kadar şiddetin neden olduğu sonuçlar da dikkat çekicidir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün 2000 yılı için yaptığı açıklamaya göre her yıl dünya üzerinde yaklaşık 1,6 milyon insan şiddet sonucunda hayatını kaybetmektedir. Bu 1,6 milyon ölümün yaklaşık yarısı intihar, üçte biri de cinayet sonucudur. Şiddet içeren davranışların kurbanları, yakınları veya tanıkları oldukları için sakatlanan, psikolojik problemler yaşayan veya diğer sağlık sorunlarına maruz kalan insan sayısı ise ölüm sayısından çok daha fazladır (Akt.:Haskan ve Yıldırım, 2012).

Öğrencilerin aile içi şiddetin önlenmesine yönelik olarak öncelikle toplumun eğitimi (%37,76), evlilik öncesi eğitim (%20,24), bireysel eğitim/terapi (%14,11) ve aile üyelerinin eğitiminin (%12,59) öncelikli olarak ele alınması görüşünde oldukları bulunmuştur. Bunları sırasıyla yasal düzenlemeler, okulda eğitim, yaşam standartlarının düzeltilmesi, manevi eğitim, TV programlarında konunun ele alınması, ailedeki yaşlı bireylerin eğitimi gibi görüşler takip etmiştir. Başbakanlık Aile

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

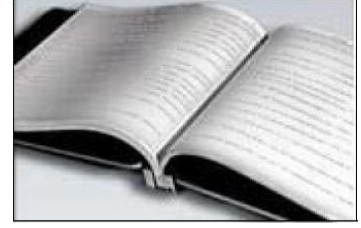
<http://www.akademikbakis.org>

Araştırma Kurumu (1998) tarafından yapılan aile içinde ve toplumsal alanda şiddetle ilgili araştırma sonuçlarında, şiddeti önlemek için ailede çocuğa yönelik şiddet konusunun temel halka olduğu ileri sürülmektedir. Aksi halde, erişkin yaş grubunda artık kişiliğin bir parçası olmuş, davranış görüntüsünü belirleyen karakteristiklerden biri haline gelişmiş ve kültürün belirleyici renklerinden birisini oluşturan şiddet tutumlarıyla baş etmek için, adli tedbirler dışında yapılabilecek çok şeyin kalmadığı vurgulanmaktadır.

Çalışmada, öğrencilerin %60,71'i çevrelerinde bir şiddet olayına tanık olduklarını belirtmişlerdir. Tanık olunan şiddet türünün ise ilk sırada sözel şiddet, ikinci sırada fiziksel şiddet, üçüncü sırada ise duygusal şiddettir. Tanık olunan bu şiddeti çoğunlukla (61,38) erkek kadına uygulamıştır, daha sonra ise baba ve annenin çocuğa uyguladığı şiddet gelmektedir. Bunların yanında kadının erkeğe, çocuğun çocuğa, kayınvalidenin geline, çocuğun ebeveynine, gelinin kayınvalideye uyguladığı şiddete tanık olduğu belirtilmiştir. Buna göre, toplumda sosyal statüsü veya yaşı ne olursa olsun şiddet uygulayan ve şiddete maruz kalan bireylerin var olduğu söylenebilir. Çocuğa yönelik şiddetin görülme sıklığını saptamak için yapılan bir çalışmada (Deveci ve Açık, 2002), 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin %74'ü hayatlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, bu öğrencilerin %23'ü babalarının, %20'si arkadaşlarının, %16'sı

annelerinin v %14'ü öğretmenlerinin fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Akt.:Kapıcı, 2004). Battaloğlu-İnanç, Çiftçi ve Değer (2013) Mardin ili ilköğretim okullarına devam eden öğrencilerle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin %13,1'i babalarının annelerine en az bir kez şiddet uyguladığını, kendilerinin ise %42,6 oranında en az bir kez, %30,7'si halen ara sıra fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bulgulamışlardır. Çalışmada, aile içi şiddetin olduğu ailelerde, çocukların şiddete maruz kalma oranlarının anlamlı ölçüde yüksek olduğu bulunmuştur. Frias-Armenta (2002), Meksikalı kadınlar üzerinde ailevi fiziksel ve sözel ceza kullanımının uzun süreli etkisini incelediği çalışmasında, şiddetin depresyon/anksiyete belirtileri, madde bağımlılığı ve antisosyal davranışlar üzerinde doğrudan etkileri olduğunu belirlemiştir. Bu bulgu ve araştırma bulguları, şiddetin nedeni ve aile içinde önlenmesine yönelik tedbirlerin alınması konularının önemli ele alınması gerektiğini biri kere daha vurgulamaktadır.

Özellikle okulda yaşanan şiddet olayları, toplumsal açıdan önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Şiddetin okul ve çevresini içine alacak şekilde yaygınlaşması, şiddetin önlenmesi ve azaltılması konusundaki çalışmaları hızlandırmıştır. Şiddetin önlenmesindeki ana amaç, risk altındaki ya da risk altında olma olasılığı olan bireylere ulaşmak ve onları koruyucu tedbirler adı verilen bazı yeterlik ve becerilerle donanımlı hale getirmektir

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

(Terzi, 2008). Çocukların gelişimini önemli oranda etkileyen şiddete, bazen aile ortamında, bazen okulda, bazen de arkadaş çevresinde karşılaşmaktadır (Deveci, vd., 2008). Aydoğan ve Özyürek (2013), okul öncesi dönem çocuklarda şiddet davranışlarını inceledikleri çalışmalarında, okul öncesi öğretmenlerinin şiddetin önlenmesinde aile eğitiminden sonra toplumun eğitimi, öğretmen eğitimi ve son sırada ise çocuk eğitiminin gerektiği görüşünde olduklarını bulmuşlardır.

Şiddet, toplumsallığın yaşandığı her yerde değişik şekillerde ve farklı içerikle kendini gösterebilmektedir (Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Raporu, 1998). Hemen her ortamda ve toplumun her kesiminde görülebilen, her iki cinsiyetten ve çocuk, genç, yetişkin, yaşlı her yaştan bireyler arasında, bir bireyin diğerine veya bireylerin birbirine şiddet uygulaması şeklinde tanık olunan her türden şiddet uygulamalarının belki de en az olması

gereken yer ailedir. Aile, yapısı itibarıyla bireye güvenli bir ortam sunması beklenen bir birimdir. Karşılıksız sevgi, anlayış, saygı, birlik ve beraberlik içinde ömür boyu mutluluk yapılan evliliklerin beklenilen aksine şiddet uygulanan bir ortama dönüşmesini önlemek için toplumun tüm kesimlerinin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerekmektedir. Yasal düzenlemelerin yaptırım gücünü kullanmak yanında, şiddet ortaya çıkmadan önce tedbirlerin alınması kapsamında, başta güvenli ve huzurlu bir ortamda çocuklarına örnek teşkil edecek anne babalar olmak üzere toplumdaki tüm bireylerin ve birimlerin, konuyla ilgili farkındalıklarının artırılmasının önemli olduğu söylenebilir. Şiddetle ilgili konuların bilinmesi ile toplumun sağlığının korunması daha mümkün olabilecektir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak önem teşkil etmektedir.

5. KAYNAKÇA

Ayan, S. (2007). Aile içinde çocuğa yönelik şiddet (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

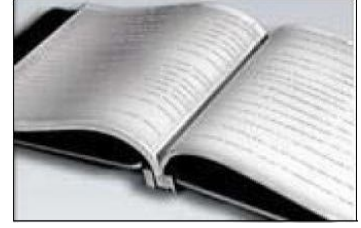
Aydoğan, Y. ve Özyürek, A. (2013). Okul öncesi dönem çocuklarda şiddet davranışları, Uluslar arası

Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 1(2):1-18.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1998). Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, No:113. Ankara:Başbakanlık Basımevi.

Battaloğlu-İnanç, B., Çifçi, S. ve Değer, V. (2013). Mardin ili ilköğretim

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

okulu öğrencilerinin fiziksel şiddete maruziyetleri ve yaklaşımları, Türk Pediartri Araştırmaları Dergisi, DO I: 10.4274/tpa.508, ss.226-234.

Deveci, H., Karadağ, R. ve Yılmaz, F. (2008). İlköğretim öğrencilerini şiddet algıları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, www.esosder.org. 7(24):351-368.

Frias-Armenta, M. (2002). Long-terme effects of child punishment on mexican women: a structural models, Child Abuse&Neglect, 26:371-386.

Haskan, Ö. ve Yıldırım, İ. (2012). Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin geliştirilmesi, Eğitim ve Bilim, 37(163):165-177.

İşiker, F. (2011). Televizyon yayınlarında şiddet, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, T.C. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. [<http://www.rtuk.org.tr/upload/UT/21.pdf>, 01.07.2013].

Kapıcı, E. G. (2004). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığa maruz kalma türünün ve sıklığının depresyon, kaygı ve benlik saygısıyla ilişkisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(1):1-13.

Kaptan, S. (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri (Geliştirilmiş 11. Baskı), Ankara: Tekışık Web Ofset.

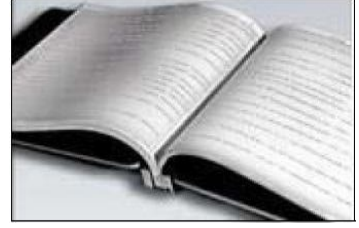
Karınca, E. (2011). Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Ankara Barosu Başkanlığı Yayını, Ankara: Afşaroğlu Matbaası.

Narmamatova, T. (2010). Görsel medyanın çocuklar üzerindeki etkisi: Şiddet içerikli bilgisayar oyunları örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek.

Sezer, Ö. (2008). Çiftler arası şiddeti kabul ölçeğinin türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16):1-15.

Şahin, N. ve Dişsiz, M. (2009). Sağlık çalışanlarında aile içi şiddete yönelik tutum ölççeği geliştirme çalışması, Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi. 6(2): 264-274. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>.

T.D.K. (2013). Şiddet. [Erişim: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.527b4737924220.16999483].

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 40 Ocak – Şubat 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: I-10 *** ID:41 K:91

<http://www.akademikbakis.org>

Tirosh, E., Shechter, S. O., Cohen, A. & Jaffe, M. (2003). Attitudes towards corporal punishment and reporting of abuse, Child Abuse&Neglect, 27:929-937.

Vahip, I. ve Doğan Avşargil, Ö. (2006). Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız, Türk Psikiyatri Dergisi, 17(2):107-114.